

קולות מן ההר

הצעות ללימוד בחברותא לכל הגילאים

שבועות תשפ"ד

שבועות

חג שבועות, זמן מתן תורתנו, מייצר הזדמנות ייחודית לחוות מחדש את ההתרגשות וההשראה ממעמד הר סיני. אנו מקדישים זמן משמעותי ללימוד תורה, המהווה ביטוי עמוק למחויבותנו המתמשכת להתגלותה ולחכמתה הנצחית.

חוברת זו היא הזמנה למסע למידה בליל שבועות עם חברותא בבית, בבית הכנסת או יחד עם חברים בקהילה. תמצאו כאן מבוחר חומרים מרתקים ומעוררי השראה, המותאמים לכל רמות הידע. בין אם אתם מלומדים ותיקים או צועדים את צעדיכם הראשונים בעולם התורה, תמצאו כאן תוכן עשיר ומגוון שיעשיר את הבנתכם ויעורר את סקרנותכם.

החוברת כוללת חומרים מותאמים למבוגרים, נוער ומשפחות, ומאפשרת לכל אחד לחוות את עושר התורה ולחזק את הקשר הייחודי איתה.

צוות הדר

מכון הדר משמש בית לקהילות וליחידים השואפים לדרך חיים יהודיים של תורה, עבודה וחסד - דרך חיים המשקפת ערכים של שוויון, מחויבות ולימוד תורני המחובר לחיים, ומתאפיינת בהתנהלות הלכתית אמיצה, שאיננה מנותקת מאתגרי החיים והשעה. מגוון הפעילויות המתקיימות במכון הדר משקפות את ערכי היסוד האלו ומספקות מקום ללימוד אשר אינו מתפשר על רצינות, עומק או איכות הלימוד התורני ואשר מניב קול יצירתי ורלוונטי.

מכון הדר ישראל

ר' ד"ר אביטל הוכשטיין נשיאת מכון הדר ישראל
אורית רפליקרויזר מנהלת מכון הדר ישראל

חוברת שבועות

עורך: ר' ד"ר ג'ייסון רוגוף
עורכת לשון: ד"ר ציביה פרנק ויגודה
עיצוב גרפי: זליג שומר

© כל הזכויות שמורות למכון הדר.
ניתן להעתיק ולצלם למטרות לא מסחריות.
מכון הדר ע"ד

עמק רפאים 63, ירושלים, 93141
טלפון: 02-5633782

אתר: mechonhadar.org.il

לפרטים או מידע על אודות מכון הדר ישראל: israel@hadar.org

התיאולוגיה של תהילים: תפילה שהיא שירה

על תפקידו הייחודי של דור העתיד באירועי ההווה

הר' ד"ר שי הלד

בשנה האחרונה פנו יהודים רבים ברחבי העולם לתפילה כמקור נחמה, בעיקר באמצעות קריאת מזמורי תהילים שנכתבו לפני אלפי שנים על ידי יהודים שחוו ימים של צרה ואי-ודאות. עם זאת, אנו נוטים לקרוא את המזמורים באופן שטחי. לימוד זה מזמין אתכם לקריאה מעמיקה של מזמור יג, מזמור אָבֵל, על מנת להעמיק את הבנת הטקסט, התפילות והעולם האידיאולוגי שהוא משקף.

”עד-אנה תסתיר את פניך ממני?”

מזמור יג מצוטט לעיתים קרובות כדוגמה מצוינת של קינה אישית.

(א) לְמַנְצַח מְזֻמָּר לְדָוִד:

(ב) עַד-אָנָּה ה' תִּשְׁכַּחֲנִי נִצַּח עַד-אָנָּה תִסְתִּיר אֶת-פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי:

(ג) עַד-אָנָּה אֲשִׁית עֲצוֹת בְּנַפְשִׁי יְגוֹן בְּלִבִּי יוֹמָם עַד-אָנָּה יְרוּם אֵיבֵי עָלַי:

(ד) הַבִּיטָה עֲנֵנִי ה' אֱלֹקֵי הָאֲרֶזָה עֵינֵי פֶן-אִישָׁן הַמָּוֹת:

(ה) פֶן-יֵאמֶר אֵיבֵי יִכְלְתִּיו צָרִי יְגִילוּ בִי אֲמוֹט:

(ו) וְאֲנִי בְּחֶסֶדְךָ בְּטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִישׁוּעָתְךָ אֲשִׁירָה לֵה' בִּי גָמַל עָלַי:

תהילים יג

הכותב מביע את יגונו (פסוקים ב-ג), עותר לקב"ה שיעזור לו (פסוקים ד-ה) ואז מצהיר על אמונו בקב"ה, אותו הוא מבטיח לשבח כאשר יגאל (פסוק ו). כפי שקורה לעיתים במזמורים כאלה, הנסיבות המדויקות של הכותב אינן ברורות. ייתכן מאוד שחוסר בהירות זו היא שמעניקה למזמור את כוחו המיוחד - כל אדם הקורא בו יכול למצוא בתוכו ביטוי למצבו שלו.

מצב הרוח של הכותב משתנה בחדות בין פסוקים ה ל-ו.

שאלות לחברותא:

מה לדעתכם גורם לשינוי הזה?

השימוש בזמנים במזמור, כמו במזמורים רבים אחרים, יוצר אי בהירות בנוגע לאמונתו של הכותב. לא ברור אם הוא מתאר מציאות קיימת, שבה הוא בטוח באלוהים וביצירתו, או שהוא מביע תקווה לעתיד, שבו אלוהים יגאל אותו. בעת קריאת המזמור, שימו לב לשינויים בקריאה בכל אחד מהאפשרויות.

שאלות לחברותא:

- איזה אפקט יש לחזרה ארבע פעמים על המילים "עד אנה" בפסוקים ב-ג? האם "עד אנה" מהווה שאלה או התפעלות? איך אתם מבינים את השאלה הפרדוקסלית "עד-אָנָּה ה' תִּשְׁכַּחֲנִי נִצַּח"?
- איך אתם מבינים את טענת הכותב שה' מסתתר (פסוק ב) כאשר בה בעת הוא מתייחס לקב"ה כ"ה' אלוקי"?
- אם הקב"ה מביט בכותב (פסוק ד), האם הוא עדיין מסתתר (פסוק ב)?

בדרכים עדינות, תלונת הכותב ותשובת ה' קשורות זו בזו באמצעות מוטיבים ציליים חוזרים. למשל: "עד אנה ו"ואני", יגון בלבבי ו"יגל לבי".

שאלות לחברותא:

- איזו השפעה יש לכך על הקורא או המתפלל? מה המסר של הכותב?
- בפסוק ג במזמור מתואר אויבו של הכותב כ"דם עליו", כלומר ידו של האויב היא העליונה. המילה "דם" משמשת לעתים קרובות כדי לתאר את מעמדו של הקב"ה. למה הכותב מתאר את אויבו כ"דם"?

בעידן של מאבקים וחוסר ודאות, תיאור המצוקה, הנחמה והתקווה העמוקים המשתקפים במזמור יג מקבלים משמעות מיוחדת. הטקסט הנצחי הזה מציע נחמה והשראה בשעת התמודדות עם אתגרים מורכבים גם בימינו.

הר' ד"ר שי הלד

תאולוג, חוקר ומחנך - הוא נשיא, דיקן, ראש תחום מחשבת ישראל ומנהל המרכז למנהיגות ולרעיונות יהודיים במכון הדר. ספרו "Judaism is About Love" יצא לאור השנה.

held@hadar.org

סיפורי חז"ל על ביקור חולים: תמיכה וחמלה בשעת משבר

הר' ד"ר אביטל הוכשטיין

מתן נחמה, הזדהות וביקור חולים הם מעשים המושרשים עמוק בחמלה ובאמפתיה, אבני יסוד לתמיכה בשעת מצוקה. עם זאת, מתן תמיכה למשפחות חטופים, משפחות שכולות, או למי שעברו אבדות קשות מהווה אתגר מיוחד במינו. במצבים אלו, מילים לעתים קרובות אינן מספיקות, ופעולות עשויות להיראות כחיוורות אל מול הכאב והטראומה העמוקים שחווים הנפגעים. נדרשת רגישות מוגברת למורכבות האבל והטראומה, איזון עדין בין מתן נחמה לבין כיבוד גבולות, כמו גם נכונות להקשבה ללא שיפוט ולסיוע מעשי במידת האפשר. למרות הקושי הכרוך במשימה זו, עקרונות היסוד של חמלה ואמפתיה נותרים חיוניים במתן תמיכה לאלו המתמודדים עם אתגרים בלתי נתפסים. מה חז"ל יכולים ללמד אותנו על מתן תמיכה בעת משבר?

”רב חלבו חלש [=חלה], נפק אכריו [=יצא הכריו] רב כהנא: רב חלבו באיש [=חלה], לא איכא דקא אתי [=לא היה שבא, כלומר: לא באו לבקר].

אמר להו [=להם, לחכמים]: לא כך היה מעשה? בתלמיד אחד מתלמידי ר' עקיבא שחלה, לא נכנסו חכמים לבקרו, ונכנס ר' עקיבא לבקרו, ובשביל שבידו וריבצו [=לטאטא ולנקות] לפניו חיה [הבריאה], א"ל: רבי, החייתני! יצא ר' עקיבא ודרש: כל מי שאין מבקר חולים – כאילו שופך דמים.

בבלי נדרים מ"א

שאלות לחברותא:

◆ כיצד אתם מבינים את מעשה ההכרזה של רב כהנא? האם הודעתם אתם פעם על מחלה או קושי של אדם אחר? כיצד? מה היו המניעים שלכם?

◆ האם כדאי להכריז על מצוקה או קושי במעגל החברתי? בפייסבוק למשל או בווטסאפ? מדוע כן ומדוע לא?

הפעלים "כיבדו וריבצו" יכולים להיקרא בלשון יחיד ויכולים להיקרא בלשון רבים. ניתן להבין את הסיפור כך שר' עקיבא בביקורו מנקה את הבית עבור התלמיד ומאידך ניתן להבין את הסיפור כך שעם כניסתו של ר' עקיבא לבית החולה נכנסו עימו תלמידיו, והם שניקו את הבית עבור ר' עקיבא.

שאלות לחברותא:

◆ כיצד משפיעה כל קריאה על מה שמתרחש סביב החולה, מה משפיע עליו? ומה המסר של הסיפור?

התלמיד שהבריאה מודה לר' עקיבא וטוען שר' עקיבא החייה אותו. ייתכן ומהות המעשה של ר' עקיבא היתה ניקיון חדרו של החולה ומאידך ייתכן ומהות המעשה היתה הכנסת החיים והשגרות שהיו בהם אל תוך חדרו של החולה, במקרה זה בעצם הבאת בית המדרש אל תוך חדר החולה.

שאלות לחברותא:

◆ חשבו על נסיבות שבהם הייתם מבקרים או מבוקרים בעת צרה – מה המעשה המקביל ל"כבדו וריבצו" שיכולים הייתם לעשות? האם הייתם יכולים לייבא את החיים שמחוץ לחדר החולי אל תוך החדר? כיצד? מה מאפשר ומה מקשה על מעשה שכזה?

הסוגיה מסתיימת בהכרזה חריפה של ר' עקיבא: "כל מי שאין מבקר חולים – כאילו שופך דמים".

שאלות לחברותא:

◆ מה כוונתו של רבי עקיבא? באיזה אופן אותו אדם שאינו מבקר חולה שופך דמים? מה דעתכם, האם אתם מסכימים, מזדהים או מתקוממים למול אמירתו של רבי עקיבא?

”כי אתא רב דימי אמר: כל המבקר את החולה – גורם לו שיחיה, וכל שאינו מבקר את החולה – גורם לו שימות. מאי גרמא? אילימא כל המבקר את החולה – מבקש עליו רחמים שיחיה, וכל שאין מבקר את החולה – מבקש עליו רחמים [=מתפלל] שימות, שימות סלקא דעתך? אלא, כל שאין מבקר חולה – אין מבקש עליו רחמים לא שיחיה ולא שימות.

בבלי נדרים מ"א

בגמרא מובעת תדהמה מאמירתו של רב דימי שיש בביקור ממש גרימת חיים או מוות, ולכן מוצאת הגמרא השלכה אחרת שיש לביקור חולים על המבקר: "אלא, כל שאין מבקר חולה – אין מבקש עליו רחמים לא שיחיה ולא שימות".

שאלות לחברותא:

◆ תפילה לרפואת חולה אינה קשורה בהכרח לביקורו, אך הגמרא כן קושרת בין השניים, מדוע?

◆ כיצד משפיע הביקור או היעדרו על תפילה או היעדר תפילה? באילו אופנים נוספים עשוי להשפיע ביקור חולים על המבקר?

בעוד בסיפור על תלמידו החולה של ר' עקיבא ניכר שינוי תודעתי אצל החולה המתואר במילים "החייתני", הרי שאמירתו של רב דימי מובנת כשינוי תודעה אצל המבקר, שינוי תודעה המניע אותו לפעול למען החולה, במקרה זה בתפילה. לעיתים, תפילה עשויה להוות מקור של נחמה ותמיכה בתוך המהומה, ולשמש תזכורת לתקווה וחוסן לנוכח מצוקה ומשבר.

אפשר להמשיך את הלימוד בקריאה של עוד סיפורי חז"ל על ביקור חולים בבבלי ברכות ה"ב

הר' ד"ר אביטל הוכשטיין היא נשיאת מכון הדר בישראל.

יחד עם פרופ' חנה ספראי חיברה את הספר "נשים בחוץ נשים בפנים: מקומן של נשים במדרש" (ידיעות אחרונות, 2008) וממקימי קהילת "שירה חדשה" בירושלים.

hochstein@hadar.org

לשתף או לא לשתף: התורה של מדיה חברתית

יצחק ברונשטיין

בעוד שפלטפורמות מדיה חברתית קיימות שני עשורים בלבד, הן מעלות שאלות מוסריות המוכרות למסורת היהודית מזה מאות שנים. הקדישו קצת זמן כדי לדון בשאלות הבאות:

- ◆ האם ישנם חוקים או ערכים יהודיים מסוימים שמשפיעים על האופן שבו אנו מתקשרים עם אחרים? אם כן, מה הם?
- ◆ היכן בשימוש במדיה החברתית, או בחיים החברתיים באופן רחב יותר, ניתן להפיק תועלת רבה משילוב של ערכים יהודיים? המקור הראשון הוא קטע מספר ויקרא המכיל כמה מצוות יסוד הקשורות לדיבור וליחסים. תוך כדי קריאת ארבעת הפסוקים הללו, התמקדו לא רק בפסוק השני, אלא גם בהקשר הרחב שלו.

ויקרא יט:טו-יח

”לא-תעשו עול במשפט לא-תשא פני-דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך:
 לא-תלה רכיל בעמיתך לא תעמד על-דם רעה אפי ה’:
 לא-תשנא את-אחיק בלבבך הוכח תוכיח את-עמיתך ולא-תשא עליו חטא:
 לא-תקם ולא-תטר את-בני עמך ואהבת לרעהך כמוך אפי ה’:

שאלות לחברותא:

- ◆ כיצד מצוות שונות אלו קשורות זו לזו? האם מדובר בחובות שמשלימות זו את זו באופן מוחלט, או שהיחסים בין חלקן מורכבים יותר ומלאי מתחים?
- ◆ האם יש בקטע זה הקשר טקסטואלי שעוזר לשפוך אור על הבנת איסור רכילות? למשל, כיצד קשור איסור רכילות לאיסור לעמוד על דם רעהו? האם יש ביניהם קשר סיבתי, או שהם איסורים נפרדים בעלי משמעויות שונות?

”המרגל בחברו עובר בלא תעשה, שנאמר 'לא תלה רכיל בעמיתך' (ויקרא י"ט:ט"ז). ואף על פי שאין לוקין על לאו זה, עוון גדול הוא, וגורם להרג נפשות רבות מישראל, לכה נסמה לו 'לא תעמד על דם רעה' (ויקרא י"ט:ט"ז).”

ועוד אמרו חכמים, שלושה לשון הרע הורגת: האומר, והמקבלו, וזה שאומרין עליו; והמקבלו, יותר מן האומר.

רמב"ם משנה תורה הלכות דעות ז:א, ג

הרמב"ם רואה באיסור רכילות עבירה חמורה במיוחד, בדומה לאיסור לעמוד על דם אחיו. הוא טוען שרכילות גורמת נזק הן למי שמדבר, הן למי שעליו מדברים, והן למי ששומע. בהרחבה זו, הרמב"ם מדגיש במיוחד את הפגיעה החמורה במי ששומע את הרכילות, שכן הוא הופך לחלק מהמעשה הפוגעני ונושא באחריות על הנזק הנגרם.

שאלות לחברותא:

- ◆ מדוע לדעתך מתייחסים לאיסור רכילות בחומרה כזו? האם הריגה היא מונח מתאים לתיאור הנזק שהיא גורמת?
- ◆ הרמב"ם כותב שכולם נפגעים - הדובר, השומע והאדם הנדון. איך אתם מבינים את האופנים שבהם כל אחד נפגע?
- ◆ מדוע עשוי הרמב"ם לטעון שהנזק הגדול ביותר קורה למי ששומע רכילות?
- ◆ איזו אחריות יש לנו כשומעים, אם בכלל, להימנע מלבוא במגע עם רכילות? איך זה יכול לבוא לידי ביטוי ברשתות החברתיות?

אם אתם מדגישים בנוח, שתפו את החברותא שלכם בחוויה אישית שבה לשון הרע גרמה לכם נזק.

בעוד שהמקרה הסטנדרטי של לשון הרע כולל מישהו שמתף מידע שלילי על אדם אחר, קטע תלמודי זה מציג שתי שאלות נוספות שיש לקחת בחשבון. הראשונה היא האם מותר לשתף מידע שכבר פורסם לציבור הרחב. השנייה היא האם מותר לשתף מידע חיובי על אדם אחר.

”אמר רבה בר רב הונא כל מילתא דמיתאמרא באפי תלתא לית בה משום לישנא בישא מאי טעמא חבךך חבךך אית ליה וחבךך דחבךך חבךך אית ליה.”

פי אמתא רב דימי אמר מאי דכתיב (משלי כז:יב) מברך רעהו בקול גדול בבוקר השכם קללה תחשב לו כגון דמיקלע לאושפיזא וטרחיו קמיה שפיר למחר נפיק יתיב בשוקא ואמר רחמנא ניבךריה לפלגיא דהכי טרח קמאי ושמעין אינשי ואלין ואנסין ליה.

בבלי ערכין טז ע"א

תרגום:

אמר רבה בר רב הונא: כל דבר שנאמר בפני שלושה אין בו משום לשון הרע מה טעם הדבר? חבךך, חבךך יש לו, וחבךך של חבךך, חבךך יש לו, וכל אחד מהם מספר לחברו, וכשנאמר הדבר בפני שלושה יש להניח שסופו להתפרסם.

כאשר בא רב דימי מארץ ישראל אמר, מהו שנאמר: מברך רעהו בקול גדול בבקר השכם, קללה תחשב לו (משלי כז:יב)? כמו שאדם מודמן אצל מי שמארח אותו, וטורחים לפניו יפה, למחר הוא יצא וישוב בשוק ואומר: הקב"ה יבךך את פלוני שקבך טרח לפניו! ושומעים אנשים והולכים ומקריחים אותו לארח אותם.

בחלקו הראשון של קטע זה, רבה בר רב הונא קובע שאם אדם משתף מידע אישי בפני שלושה אנשים או יותר, ניתן להניח באופן סביר שלא ציפה שהמידע יישאר בסוד. כתוצאה מכך, העברת מידע זה לאחרים לא תיחשב לשון הרע. בחלקו השני של הקטע, רב דימי מדגיש שגם שיתוף מידע חיובי על אדם אחר עלול להוביל לפגיעה בו. אורח, שפרסם את נדיבותו של מארחו, גרם לו במפתיע צרות.

שאלות לחברותא:

- ◆ מה דעתך על העיקרון שמידע המשותף מול שלושה אנשים אחרים אינו נחשב ללשון הרע? האם יש חריגים לכלל זה?
- ◆ אם מישהו משתף מידע אישי על עצמו ברשתות החברתיות, האם יש להתייחס למידע הזה כאילו הוא נאמר בפני שלושה אנשים? אם כן, האם זה נותן למשתמשים אחרים אור ירוק לשתף את המידע הזה עם אחרים? באילו נסיבות זה עשוי להיות תלוי?
- ◆ מה דעתך על הנזק הפוטנציאלי של שיתוף מידע חיובי על אדם אחר? איך זה בא לידי ביטוי ברשתות החברתיות?

אכן, חז"ל התייחסו ללשון הרע בחומרה רבה, הן בדיבור והן בכתב, הן אמת והן שקר, הן דיבורי חיובי והן דיבור שלילי. אף הושוו דברי רכילות למעשה רצח! עם זאת, ישנם מקרים מסויימים בהם אנו חשים צורך לשתף מידע על אחרים, גם אם אינו מחמיא. האם יוצאים מן הכלל כאלה מוצדקים? אם כן, באילו נסיבות?

רוצים להביא את התוכנית אליכם? שירה ליברמן 054-6588221

התכנית נמצאת ביצפן. מספר תכנית- 25023

לימוד זה לקוח מתוכנית לימודים "מוט בית דין" תוכנית ייחודית לבני נוער מבית מכון הדר ורשת מיתרים, הפועלת ברחבי העולם. במרכז התוכנית תחרות כתיבת תשובות הלכתיות לדילמה ערכית-מוסרית הרלוונטית לחיים המודרניים. הדילמה מוצגת לתלמידים באמצעות סיפור מקרה ועליו מתבקשים המשתתפים לתת את דעתם לאחר חקירה יסודית של מקורות שונים ומגוונים מהמקרא ועד ימינו, הנוגעים בסוגיה ומאירים זוויות שונות ביחס אליה.

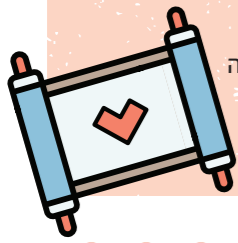
יצחק ברונשטיין הוא מנהל תכנית מוט בית דין של מכון הדר bronstein@hadar.org

לימוד ליל שבועות לכל המשפחה

שאלות לדיון:

- האם אי פעם הרגשת רחוק מדי משהו או מישהו? מה עשית כדי להתקרב, או מה יכולת לעשות? אם אדם מרגיש רחוק מדי מהתורה או מאלוקים, מה אפשר לעשות?
- כיצד התורה יכולה לחמם אותנו בדומה לאש? אילו שימושים חיוביים נוספים יש לאש? האם התורה יכולה להיות כמו אש גם באופנים האלה?
- מה התרחש בשאר העולם בזמן מתן תורה?

”אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, בשנתן הקדוש ברוך הוא את התורה, צפור לא צונח, עוף לא פרח, שור לא נעה, אופנים לא עפו, שרפים לא אמרו קדוש קדוש, הים לא נדדעע, הבריות לא דברו, אלא העולם שותק ומחריש, ויצא הקול: "אנכי ה' אלקיך."

שמות רבה כט:ט

ר' יוחנן מציע שמתן תורה לא השפיע רק על בני ישראל. זה היה אירוע עולמי ששינה לחלוטין את העולם כולו! כשאלוקים דיבר, כל העולם הקשיב.

שאלות לדיון:

- מה המשמעות של העובדה שאפילו החיות, הים והמלאכים בגן עדן הפסיקו את כל מה שהם עשו כדי להקשיב כשאלוקים דיבר? מה זה יכול ללמד אותנו על חשיבות התורה ויחסה לעולם?
- מה יש לתורה ללמד שכל העולם יכול ללמוד? אילו רעיונות יש בתורה שיכולים לשנות את העולם?

המדרשים הם כמו סיפורים מיוחדים שמספרים לנו עוד על התורה. חכמי המדרש קראו את התורה שוב ושוב וחיפשו בה משמעויות ורמזים שלא כולם שמים לב אליהם. המדרש נותן לנו פתח לקריאות חדשות ומעמיקות של התורה. הנה כמה דוגמאות:

”ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחננו במדבר ויחן שם ישראל נגד ה'”

שמות יט:ב

תחילת הפסוק משתמשת בלשון רבים: ויסעו, ויבאו, ויחננו. הסיבה לכך היא שהפסוק מתאר את כל בני ישראל עושים את כל הפעולות האלו. אבל בסוף הפסוק פתאום יש מעבר ללשון יחיד: ויחן. למה התורה משתמשת במילה זו כאשר היא מתארת איך בני ישראל חנו ליד הר סיני?

”כל מקום שהוא אומר ויסעו ויחננו, נסעים במחלקת וחונים במחלקת.”

אבל כאן השווו בלם לב אחד, לכה נאמר "ויחן שם ישראל נגד ה'".

מכילתא מסכתא דבחדש א

שאלות לדיון:

- למה היו מחלוקות במחנה ישראל?
- מה היה בהר סיני שעזר לבני ישראל להתאחד יחד?
- למה היחד הוא חלק חשוב בסיפור קבלת התורה?

”והר סיני עשן בלול מפני אשר ירד עליו ה' באש ויעל עשנו בעשן הכבשן ויחרד כל ה'ר מאד”

שמות יט:יח

למה היה כל כך הרבה עשן ואש במעמד הר סיני? מה אפשר ללמוד מזה?

”מפני אשר ירד עליו ה' באש - מגיד שהתורה אש, ומאש נתנה, ובאש נמשלה.”

מה דרכה של אש, שאם קרב אדם אצלה נכוה, ורחק ממנה צונן, אין לו לאדם אלא להתחמם בנגד אוורה.

מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי

מדרש זה מציע כי לתורה ולאש יש יכולת לחמם אותנו ולספק לנו חיים. אך בשימוש בשתייהן, חייבים להיזהר לא להתקרב יותר מדי ולא להתרחק יותר מדי.

הלכה עם עוגת גבינה

ויש עוד סיבות למנהג:

התורה נמשלת לחלב (שיר השירים ד:יא ותהילים יט:ט-יא).

הגימטריה של חלב היא 40 (ח + ל + ב = 8 + 30 + 2), שהוא מספר הימים שמשנה היה בהר סיני.

במתן תורה, בני ישראל למדו הלכות שחיטת בשר. הכנת בשר כשר דורשת הרבה פעולות כולל חידוד הסכין, הדחה והמלחת הבשר. לבני ישראל לא היה מספיק זמן להכין בשר כשר לחג ולכן אכלו מאכלים חלביים. ומתוך כך, גם אנחנו נוהגים כן. (משנה ברורה תצד:יב).

למה רבים אוכלים מאכלי חלב בחג השבועות?

על פי הרמ"א (אורח חיים תצד:ג), למעשה, לא מדובר דווקא באכילת מאכלי חלב, אלא באכילת ארוחה שלמה שמתחילה בחלב ומסתיימת בבשר. עבור ארוחה מסורתית זו, נהוג להכין שתי כיכרות לחם: אחת עבור החלב ואחת עבור הבשר. שתי כיכרות אלו מסמלות את קרבן "שתי הלחם" שהוקרבו בבית המקדש בחג השבועות. (ויקרא כג:יז).

תוכנית אלול

שווה באיחור!

צעירים וצעירות בוגרי ישיבות ומדרשות מוזמנים ללמוד בבית המדרש שלנו גמרא, הלכה ומחשבה, עם סגל הוראה שווה במיוחד ובאווירה שוויונית ונעימה. לינה ומלגה - עלינו!

9.9.24 ז' אלול התשפ"ד עד
9.10.24 ז' תשרי התשפ"ה

נפתחה ההרשמה המוקדמת

באתר מכון הדר

mechonhadar.org.il/elul

על התכנית:

תכנית אלול היא הזדמנות חד-פעמית למלא מצברים ולחוות בירושלים לימוד תורה ישיבתי, מעמיק ומשותף לגברים ונשים. באווירה המיוחדת של חודש אלול ניצור קשרים חדשים, נשאל שאלות ונבנה קהילה בבית מדרש שהוא בית.

עמק רפאים 63, ירושלים | 02-5636782 |

קהילות "בשותף" במכון הדר

מרחב לקהילות מתפללות

תשובות הלכתיות | הכשרות תפילה | קבוצות עמיתים | כנס שנתי | מענקי עידוד | ליווי פרטי למובילי קהילה | תמיכה במניינים בהקמה מהצעד הראשון ועוד

התמונה מתוך: שעת רצון בהפקת מכון הדר | יוצרות נורית יעקבס ינון ואביגיל שפרבר

מצאו את הקהילה הקרובה למקום מחורכים באתר מכון הדר